

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAAJAKAISTARAKENTAMISEN
TUKEMISEEN

77/03.00/2020

KHALL § 125

(Asian valmistelija kunnanjohtaja Mervi Simoska, puh. 0400 136 202)

Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee hallituksen esitystä laajakaistarakentamisen tuesta ja pyytää lausuntoja esitysluonnoksesta. Luonnoksessa ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista. Laki sisältäisi säännökset tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä sekä toimivaltaisesta tukiviranomaisesta ja tämän tehtävistä. Lausuntoa pyydetään 12.6.2020 mennessä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Julkisen talouden suunnitelman mukaan tukiohjelmaan varataan viisi miljoonaa euroa vuodelle 2021. Esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin olisi tavoitteena saada noin 10 000 uutta kotitaloutta.

Laajakaistarakentamisen tukeminen mahdollistettaisiin alueilla, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole. Tukea voitaisiin myöntää nopeiden laajakaistayhteyksien eli vähintään symmetrisen nopeudeltaan 100 megabitia sekunnissa mahdollistavien yhteyksien rakentamiseen. Tämä vastaa suurelta osin nykyistä lainsäädäntöä.

Maakuntaliittojen tehtävänä olisi yhdessä kuntien kanssa määrittää hankehakuun soveltuvat hankealueet. Maakuntaliittojen ja kuntien kilpailutukseen valitsemien hankealueiden toteuttamiseen tulisi olla hankkeen sijaintikunnassa kiinnostusta ja riittävät taloudelliset resurssit. Hankealueiden valitsemisen lisäksi maakuntaliittojen tehtävänä olisi kilpailuttaa hankkeen toteuttaja. Kilpailutuksessa valituksi tullut hankkeen toteuttaja voisi hakea valtiontukea suunnitellulle viestintäverkolle Liikenne- ja viestintävirastolta.

Ehdotetun lain perusteella voitaisiin myöntää tukea 66 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Valtion tuen osuus vaihtelee 33-58 prosentin välillä riippuen kunnan maksuosuudesta. Kuntien maksuosuus olisi pääosin 33 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Kunnissa, joille laajakaistahankkeen rahoittaminen muutoin muodostaisi kohtuuttoman rasitteen kunnan taloudellinen kantokyky ja asukastiheys huomioon ottaen, kunnan maksuosuus olisi kahdeksan tai 22 prosenttia.

Etelä-Savossa kahdeksan prosentin kuntia ovat Joroinen, Kangasniemi, Pertunmaa ja Rantasalmi. Ja 22 %:n kunnat ovat Heinävesi ja Juva.

Lähtökohtaisesti tuensaaaja maksaisi vähintään 34 prosenttia laajakais-tahankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Tukikelpoisiin kustannuk-siin voi kohdistua myös muuta julkista tukea kuin tämän lain mukai-nen tuki. Julkisen tuen osuus voi olla enintään sata prosenttia tukikel-poisista kustannuksista.

Hallituksen esitys

(<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM043:00/2019>)

Kunnanjohtaja:

Juvan kunnanhallitus pitää hyvänä periaatteena, että julkista tukea voi saada laajakaistayhteyksien kehittämiseksi alueille, joilla ei ole vastaa-vaa kaupallista tarjontaa ja kaupallista tarjontaa ei ole tulossa seuraa-van kolmen vuoden aikana riippumatta alueiden muista ominaisuuksista. Tämä antaa kunnille hyvät edellytykset kehittää tietoliikenneyhteyksiään tarpeitaan ja tavoitteitaan vastaavasti.

Lakiluonnosesityksen mukaan jaettavaa valtiontukea on varattu julki-sen talouden suunnitelmassa viisi miljoonaa euroa vuodelle 2021. Ta-voitteeseen, että vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla tulisi olla mah-dollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä, esitetty summa on täysin riittämätön.

Kuten esityksessäkin todetaan, on kiinteiden yhteyksien paremmasta saatavuudesta hyötyä yleisesti alueen yritystoiminnalle sekä alueen ke-hittymiselle ja elinvoimalle. Nopeiden ja luotettavien yhteyksien vält-tämättömyys koko Suomessa on korostunut kevään 2020 aikana, kun suuri osa suomalaisista on siirtynyt etätyöskentelyyn.

Etelä-Savossa on laadittu suunnitelma haja-asutusalueen tavoitteelli-sesta tietoliikenneverkosta. Suunnitelman mukaisen verkon toteuttami-nen haja-asutusalueella maksaisi arviolta 40-50 milj. euroa. Suunnitel-man mukainen verkko kattaa haja-asutusalueelta vain tiiveimmät alueet, joten yhteydet eivät sen jälkeenkään olisi kaikkien asutokun-tien saatavilla. Suunnitelmassa ei ole arvioitu kuntataajamien verkko-ten rakentamistarvetta.

Esitysluonnoksen mukaan hankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on kuntien osallistuminen hankkeiden rahoituksen. Kuntien maksuosuus on 33, 22 tai kahdeksan prosenttia riippuen kunnan väestö- ja aluera-kenteesta sekä taloudellisesta kantokyvystä. Vaikka hankkeiden toteu-

tuminen perustuu vapaaehtoisuuteen, vaatimus kuntien osallistumisesta hankkeiden kustannuksiin käytännössä aiheuttaa uuden menoerän kuntatalouteen. Nopeat ja toimintavarmat tietoliikenneyhteydet ovat välttämättömiä nyky-yhteiskunnan toiminnalle, joten ensisijainen vastuu niiden rahoituksesta kuuluu valtiolle siellä, missä ne eivät markkinaehtoisesti toteudu.

Juvan kunta yhtyy Etelä-Savon maakuntahallituksen esittämään lausuntoon rahoituksen varaamisesta vuosille 2021 - 2025 vähintään 60 milj. euroa ja siihen, että kuntien rahoitusosuudesta on luovuttava. Haja-asutusalueiden laajakaistapalveluiden suurin haaste on vähäinen asiakasmäärä ja siksi kaiken asiakaspotentiaalin hyödyntäminen on keskeistä. Laista on poistettava tarpeeton jaottelu vakituisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin. Etelä-Savossa on yli 50 000 vapaa-ajanasuntoa, joista Juvalla yli 2 000, jotka tukikelpoisina lisäävät merkittävästi yhteyksien kysyntäpotentiaalia. Näin toimien edistetään sekä hankkeiden toteutumista että etätyön tekemisen ja monipaikkaisen asumisen mahdollisuuksia. Juvan kunta yhtyy Etelä-Savon maakuntaliiton esitykseen lakiluonnoksen pykälän 12 kolmanneksi kohdaksi seuraavaa: Tukikelpoisia kustannuksia ovat kustannukset, jotka ovat välttämättömiä hankealueella sijaitseville käyttäjille toimitettavien liittymien tarjonnassa.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.
